

ՄԻՒՐԻՍ ամբ. 550, ՎԵՏԱՄԵՍԻ 300 Օ. Դ. ԱՐՏԱՄԵՍ, օրհ. 7, ՎԵՏԱՄԵՍԻ 4 ասյուր

ՅԱՐԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2 2 ՆԵՐՔԷ 2ՄՏԸ 2.50 Ա. Դ.

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

Հ. ՏՄԻՔ | Ամեն առափուս պահ է ընկն քերթիս սօրեկնից ճաղկից | Տնօրեն — Խմբագիր՝ Հ.Ա.Ե. ԳԱ.Լ.Ե.Ն | Չեքսարակում ձեռագրեմք չեն վերագրումը | Քի՜ 187 (1025)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼԻԹՎԻՆՈՖ-ՌՈՒԶՎԵԼԹ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սովիեթ Ռուսիոյ արտաքին նախարար Լիթվինովի և Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ռուզվելթի միջև տեղի ունեցող տեսակցութիւնները վերջացան և ուստի արտաքին նախարարը իր վերադարձի ճամբուն վրայ հանդիպեցաւ Հոփօ, տեսակցելու համար Մուսօլինիին հետ:

Այս քաղաքական կարևոր առաջնութեան և տեսակցութիւններու վերջնական արդիւնքները դեռ ծանօթ չեն մեզ և ոչ ալ հեռագրական հաղորդագրութիւններ որոշ տեղեկութիւններ կուտան այդ մասին: Սակայն քաղաքական ներկայ պայմաններն ու դասադրումները և նրկու երկրները՝ Ամերիկան ու Ռուսիան շահագրգռող կարևոր կնիքներու գոյութիւնը ենթադրել կուտան որ երկու լիազոր պետական անձնաւորութիւններու տեսակցութիւնները յանգած պէտք է ըլլան որոշ եղանակներով և նակագրողութեան: Որովհետև, ինչպէս օրին ծանուցին հետագրերը, Լիթվինովի մեկնումէն առաջ, Ռուզվելթի և Քալվինի միջև փոխադրութեան նամակներ և երկու կողմերն ալ համաձայնեցան հասկացողութեան գալ:

Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը, 16 տարիէ ի վեր, հակառակ միջազգային զանազան իրադարձութեանց և փոփոխութիւններու, ինչպէս նաև եղած դիմումներու և առաջարկութեանց, հաստատ կը ձառ Սովիեթ Ռուսիան չճանչնալու իր որոշման վրայ: Գիշաւը պատճառը այդ որոշման, Սովիեթ Ռուսիոյ վարչաձևին տակ ի գործ դրուած զոռուի բռնութիւններն ու ճնշումներն էին: Մասնաւորապէս որ Ռուսիոյ ներկայ սովիեթական վարչաձևը 1917ին երբ ծընունդ կ'ունէր, ոտանկոխ կ'ընէր միջազգային և ընկերային բոլոր կարգերն ու բարոյականները, ճիշդ 1789ի Ֆրանսական մեծ յեղափոխութեան նման: Սակայն, ուսական յեղափոխութիւնը աւելի միջազգային հանգամանք մը ունէր, մինչդեռ Ֆրանսականը զուտ ներքին բարեփոխումներու կը ձգտէր: 1917ի ուսական յեղափոխութեան զեկան վարները ուս յեղափոխականներ ալ չէին, և եթէ շարժումը սկսաւ Ռուսիոյ մէջ, ոչ թէ անոր համար որ անոնք կ'ուզէին քաղաքացի Ռուսիան, այլ, որովհետև, այդ վայրէջանի այնտեղ գտան յարմար գետիւն: Առաջ խնայելու միկնայ աւելը կրնային գործել անոնք Գերմանիոյ կամ Ֆրանսայի մէջ, եթէ պայմաններ թոյլատու ըլլային:

Ռուս զեկավարները սակայն, չի կրցան շարունակել իրենց գործունէութիւնները համաշխարհային բռնկումներ յառաջանելու համար և սեղանացուցին իրենց ծրագրերը, որովհետև անասն որ այդ ընթացքով թշնամութիւնը պիտի շահին սերկը այդ իրենց չի շնամացողներուն և պիտի ենթարկուին ներքին ու արտաքին ձախուղութիւններու: Համաշխարհային յեղափոխութեան երազէն հրաժարեցան այդ կերպով և սկսան ձեռք երկարել իրարմաղը տէրութեանց:

Այս, այսպէս, երբ Ռուսիան, իր միջազգային փնտսակար սկզբունքներէն հրաժարեցաւ, վերջուեցան Ամերիկայի ղգոտութեան պատճառներն ու քաղաքացիները Բացի այդ քաղաքական ու տնտեսական անհրաժեշտութիւններ ծագեցան բանակցելու համար Ռուսիոյ հետ: Թուինք անոնք մէ քանակ:

Առաջինը դուրս տեսնական և նկատումներէ կը բխէր: Ռուզվելթ իր վերականգնումի պատասխանատու ձեռնարկները յաջողներու համար նոր շուկաներու պէտք ունէր՝ իր արտադրութիւնները աւելցնելու համար: Որով, Ռուզվելթ կը յուսայ որ, ճանչնալով Ռուսիան և յարաբերութեան մէջ մտնելով անոր հետ, պիտի կրնայ ապահովել նոր շուկայ մը իր արտադրութեանց համար:

Ռուսիոյ հետ բանակցելու և զայն ճանչնալու երկրորդ պատճառն ալ Մայրաքաղաք Արևելքի կացութիւնն էր: Ծափոն Մ. Արևելքի մէջ յարձակման և աշխարհակազմական քաղաքականութիւնը մը կը մը: Բայց, փախուցիկ Ամերիկայի, Անգլիոյ և Ռուսիոյ շահերուն: Ամերիկան և Ռուսիան զանազան կերպով, Ռուզվելթ կը յուսայ որ արգելուած կ'ըլլան ձափոնի ծայրայեղութիւնները:

Չենք գիտեր ամբողջութեամբ թէ՛ Ռուզվելթ և Լիթվինովի տեսակցութիւնը ի՞նչ պայմաններով վերջացան: Միայն թէ՛ Լիթվինովի որ Սովիեթ Ռուսիան կարգ մը յանձնառութիւններ կ'ատանան Ամերիկայի հանդէպ: Կը խոստանայ Ամերիկայի պատակներու կրօնական կատարելալ ազատութիւն տալ: Ամերիկացիները, համաձայն այդ յանձնառութեան, Ռուսիոյ մէջ պիտի կրնան ուղարկուել չափ եկեղեցիներ չի նկ տալ եւ աղօթքը Սովիեթ Ռուսիան, Ամերիկայի պատակներու այս ազատութիւնը տալով, կ'ուզէ փոխել և հանդարտեցնել ամերիկացիներու այն կարծիքը թէ՛ Ռուսիոյ մէջ սարսափելի հալածանք կայ կրօնի և եկեղեցիի դէմ:

Նմանապէս, Լիթվինովի նամակէն կը հասկցուի որ, հաշուական խնդիրներն ալ կը կարգադրուին Սովիեթ Ռուսիոյ և Ամերիկայի միջև: Ամերիկան կը հրաժարի համաշխարհային պատերազմի միջոցին Ամերիկան զբաղման բանակի ծախքերէն Ռուսիոյ բաժին ինկած հատուցումը գումարէն:

Ինչ որ գիտեմք Լիթվինովի-Ռուզվելթ տեսակցութեան մասին, սակէ աւելի չէ: Կը խոստանայ համաձայնութեան մասին, կ'ընուած երկու երկրներու միջև, սակայն քաղաքական շրջանակներ զեռ վաղահաս կը նկատեն նման համաձայնութիւն մը, որովհետև հանրային կարծիքը պատարաստուած չէ այնպատեան և տասն և վեց տարուան խզումէ մը վերջ, կարելի չէ մէկ անգամին կարգադրել երկու երկրներու միջև գոյութիւն ունեցող բոլոր և ինչպէս արտաքին կապերու միջև:

Բ Ա Ղ Ձ Ա Ն Ք

Որ դուրս եկան մէջ, անկո, յարձակումը ու խոսքը, հոգիներն ըլլաւ վախճիլը զոռուներու անկո բոլոր մեր ժողովներուն, որոնք աչքերուն մէջ արցունքով մարգարիտներ կան: Ու ես, կանգնած անոր առջև բարձրացող բարի սօսիին ապ' ողբունէի զիրենց եղբայրական գործակնքով, անոնք մահադին մէջ սեղանէս հոգ ու հոգի այն մէջ սփռեցին շող դնելով:

Ու գիշեր ցերեկ, մեծաւոր ուղիներու հեռաւոր մայրքին մօտ նստած՝ տնկալ ըլլաւ պատասխան անոնց որ երգին համար ճամբայ կլան ու պատարանին կոկորդ իրենց արտի մէջ՝ զարչանքով հեռացան մարդերու կոչուեցներէն... Ու ես թեւեւ բացած՝ հոգի՛ ուղուաւոր տեղիքի մը զողով ազգուն, ընդամենի անոնց, ու բախարիկի բացեց բարձրացող կրակին մօտ, նոր երգչներու անոնք զնէր անոնց հոգիին մէջ: Ու սէրը, հասարակական ու հոգ օրհուրեան նման ծորէր անոնց արտի մէջ, ու անոնք, կէս գիշերէն վերջ հարաբարական ողջօրուով մը մեկնէին հեռաւոր հեռուները, ասանկով իրենց հետ աստուածներն մէջ հասունցած վայելքի մը մը աշտանոցի կրակը, — ան արտաքին հասուն է քան պողպատեայ սուրբ յեռանումն յետոյ, — և աւելի խորանայ զան արտիւթները մարդերուն... Ու բարձրանալով ու բարձրանալով ծախքը ծխախոտ, արշալոյսին առջին հարկերին հետ, սինչա իրիկուն, ու զորքէր գիշերն հանձնելի մէջ ու կործանարար, ու գային, անկոյն, գային բոլոր խնայումները, բոլոր սերունդներն ասանկ, որ իրենց արտի մէջ վերաւորներու փոռկաւոր մէջքը անկո, ու ես, նստած անոնց մօտ, ունկնդրէի միմեկն վրէպի որ տեղեկական երգչի մը պէս հոգ կը բարձրանալ մտէն գրչի մօտ ու աստուած քաղաքներէն... Ու ես արեւոյնէի զիրենց իմ այգիներուն զինով, ու ասանկ բերքին ինքի խնայուած հարգելու երգը, որ աւելի արշալէ է քան արեւոտը քաղաքներու ճրգորուն... Ու ես հաղորդուէի իրենց հետ, ու ինքնամտաց եւ եղբայրորէն զորովքին, պատմէի իմ պարմանի օրերու անբերքը որ իրիկուն մը փառքի ասունքին համար զողոված՝ աստուածական անզուրկին մէջ գերգտնեցի... Ու գնորդը կրկէն յառնող մտքով, որ արշալու պէս կ'այրէ ու կ'այրէ ընտանեկանութիւնը արիւնէ վազող կրակով... Ու անոնք, լսէին զիս ու ճակատագրին հանդիմութեամբ հղբարտանային արտի, ու արշալոյսին կաղաքները և թեմի, մեկնէին անոնց, համարուած, որ վրէպ մեր սօկորներուն հետ կը հասունանայ ու աստուածներն է միայն գեղեցիկ ու հոգի, վառելի իրական ու շողի իր... Ու յորդէր, ու յորդէր աղբիւր անկոյն մօտ, ու բառու իրիկուն, ու օրուան բոլոր ժամերուն, գային մերձակայ հովիտներու և զաշարու հետ:

ԿՐԻՆԵՐԸ ԳՈՒՏԱԾԻ

ԿՐԻՆԵՐԸ ԳՈՒՏԱԾԻ

ԿՐԻՆԵՐԸ ԳՈՒՏԱԾԻ

ԿՐԻՆԵՐԸ ԳՈՒՏԱԾԻ

ԿՐԻՆԵՐԸ ԳՈՒՏԱԾԻ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԵՋ

Սահմանադրութեան բարեփոխումը լմնացած է: ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԻՆ ԴԵԿՏ. 16ԻՆ

Հայկիւ փաշա Սարս Հանր. Ա. Ասիական

Այլևս հաստատուած է որ Լիբանանի վարչական փոփոխութիւնները տեղի պիտի ունենան շուտով, շատ հաւանական է որ այսօր հրատարակուին պաշտօնական յայտարարութիւնները: Բարձր Գոմիէրի պատուիրակ Գ. Օպուսա և Գ. Բուրոս երէկ մինչև իրիկուն ասանց զաղտրի և այցելուներ ընդունելու աշխատած են մարդահամարի ցուցանալու արտադրութեան վրայ, բաժանումներ կատարած, ճիշդու համար երեքօրեայ ներքին թիւը և համեմատութիւնը: Որոշած են իւրաքանչիւր 50,000 հոգիի մէջ երեքօրեայ, որուն համաձայն Լիբանանի երեքօրեայներուն ընդհ. թիւը պիտի ըլլայ 16—20:

Մարդահամարի պաշտօնական արձանագրութիւնները կեանքով ցուցադրուած են: — Մարտիներ 260 931 Իսլամ Սիւննիներ՝ 181,842, Իսլամ Շիիներ՝ 159,782, Տրիպոլի 56,584, Յոյ՝ Ս թողութեան 93,781, Յոյ կաթոլիկ՝ 55,753, Հոյ Օրթոթոքս՝ 26,294, Հայ կաթոլիկ՝ 5890, Բողոքականներ՝ 6169, Հրեաներ՝ 3594, Սիւրիան-կաթոլիկ 2809, Սիւրիան-Օրթոթոքս՝ 2732, Ընդհ. թիւը կիբանանի բնակչութեան կը հասնուի 875090:

Երբ պիտի ըլլայ ընտրութիւններ

Ինչպէս ըսինք երեքօրեայ արտադրութիւնը պիտի ըլլայ շատ անձնափոխ: Եթէ 20ի վրայ կեդրոնացուի թիւը, այն տան Բարձր Գոմիէրի կողմէն այդ թիւին վրայ պիտի աւելցուի նշանակով 7 երեքօրեայները: Նկատի աւնենալով որ յառաջիկայ մասուան 17ին պիտի սկսի Բաժանի օրը, որչափ է ընտրութիւնները կատարելի Դեկտ. 16ին: Ինչպէս գրած էինք ընտրութիւնները պիտի ըլլան ուղիղ, ասանց երկրորդ կարգի ընտրութիւնները: Երեքօրեայներու ժողովը ընտրուած թիւները կրնանուած են: Ժողովը իրաւունք չի ունենայ կառավարութեան վստահութիւն կամ անվստահութիւն յայտարարելու: Թէպէտ ասանց նախագահին վերջ, միւս նախագահները պիտի ընտրուին ժողովին կողմէ: Ըստ նոր սահմանադրութեան նախարարութիւնները պիտի ըլլան ներքին ձևով պիտի կառավարուի երկրը, անօրէններու խորհուրդին միջոցաւ:

Ո՞վ Պիտի ըլլայ Ա. Նախագահը

Մինչև երեքօրեայ արտադրութեան ընտրութիւնն ու գումարումը Գ. Օպուսա պիտի ըլլայ աստուածայ կառավարութեան պետը: Ժողովը գումարում օրը, Բ. Գոմիէրի կողմէ պիտի նշանակուի ասանց նախագահը 3 ամբարան համար: Հասկացուած է որ Լ. Վ. Հայկիւ փաշա Սասա պիտի ըլլայ ասանց նախագահը: Գ. Օպուսա գործուած պիտի մնայ Բ. Գոմիէրի պատուիրակ Լիբանանի կառավարութեան սօս:

Հայկիւ փաշա Սասա, Լիբանանի ասանցայնի պետական անձնաւորութիւններէս է ու որած է վարչապետ երկու անգամ:

ՀԻՆ ՅՈՒՇԵՐ

Միասին ժամեր՝ Հայրենիքիս Սրիճիճի Հետ

Դեռ տարագրուած չէ մաքու, քաղաքացիները անցնել կանգնել յաշարուն: յոյ իրիկուն նորէն հոգեւոյ մէջ կ'արթնան արտադրութիւնն արտադրութիւնն: Մարտարքի թոյլ կուտամ որ այդ տեղիները վերականգնուին և Լիբանան խնայածուի: Եւսփայլիքն աս ու մեծը: Կ'ընէ Լիբանանի քաղաքացիները: Գրեմք ալ պիտի ըսենք: Եւսփայլուած ու Կրիկիւն աս ու ապա ապրիք: Ընտրութիւնք թէ՛ կառուցուի անոնք և չի իրենց հոգիներն մնացած մեր սիրելիներուն: Մարդ ընտրագործ կը սիրէ սարքը, միշտ հեռուն, անմեծը, միշտ անդին, ու վեր, եթէ կ'արկէ Ե...: Այս իրիկուն, քարծեալ արուած ու զուարթ յիշատակներ, անցնելն վերապրող յոյգի որ տարածուած սօս-օս մեր կը պայտարան ուղղուի: Երկրորդ տան անկոյնի զիտեցի այն հայրենիքը ուր այնքան զատուած զգացումներ կ'ունենի յարձակութեան սեղ մերթ իրար կը խառնուին ու մերթ իրար կը բաղկանին: Մեզ համար աւելի ցանկալի է անանկ նախնեաց կեանքի խառնուրդը, ցեղին անցնել փառքը սիրուի յուշը ու իշտատակները պահող սուրբ ու ներքին կառուցումը: Մեր երկրի, անգին լեռները այսօր արտիս բազին կանգնեցին: հոգիս պատարած անգին քաղաքի, կ'որոյ անոնք տարածուած վրձնակա իր Արշաղէ կ'ար պիտի փարատու մասը սու ամ պիտի հոգուի աշխարհին:

Հայրենիքը Երբ անկուն է, կարծու կը լսուի մասնաւոր զանազան որ հեռաւոր, օտար երկրները սօզն ու թափափուկ կանգնուած եղած են: Օտար աստղի տակ զեղբորդ պետութեամբ շատ լուս կը զգայ քաղաքացիները հոգին շուրթին հայրենի երկրին, ուր իր անկունութեան զեղբորդ պիտի հոգուի անոնք սօզն ու թափափուկ կանգնուած են: Մարտի 26-ին Լիբանանի արտադրութեան ընտրութիւնները կատարուած են: Սոս-օս մեր կը պայտարան ուղղուի: Երկրորդ տան անկոյնի զիտեցի այն հայրենիքը ուր այնքան զատուած զգացումներ կ'ունենի յարձակութեան սեղ մերթ իրար կը խառնուին ու մերթ իրար կը բաղկանին: Մեզ համար աւելի ցանկալի է անանկ նախնեաց կեանքի խառնուրդը, ցեղին անցնել փառքը սիրուի յուշը ու իշտատակները պահող սուրբ ու ներքին կառուցումը: Մեր երկրի, անգին լեռները այսօր արտիս բազին կանգնեցին: հոգիս պատարած անգին քաղաքի, կ'որոյ անոնք տարածուած վրձնակա իր Արշաղէ կ'ար պիտի փարատու մասը սու ամ պիտի հոգուի աշխարհին:

Հայրենիքը Երբ անկուն է, կարծու կը լսուի մասնաւոր զանազան որ հեռաւոր, օտար երկրները սօզն ու թափափուկ կանգնուած եղած են: Օտար աստղի տակ զեղբորդ պետութեամբ շատ լուս կը զգայ քաղաքացիները հոգին շուրթին հայրենի երկրին, ուր իր անկունութեան զեղբորդ պիտի հոգուի անոնք սօզն ու թափափուկ կանգնուած են: Մարտի 26-ին Լիբանանի արտադրութեան ընտրութիւնները կատարուած են: Սոս-օս մեր կը պայտարան ուղղուի: Երկրորդ տան անկոյնի զիտեցի այն հայրենիքը ուր այնքան զատուած զգացումներ կ'ունենի յարձակութեան սեղ մերթ իրար կը խառնուին ու մերթ իրար կը բաղկանին: Մեզ համար աւելի ցանկալի է անանկ նախնեաց կեանքի խառնուրդը, ցեղին անցնել փառքը սիրուի յուշը ու իշտատակները պահող սուրբ ու ներքին կառուցումը: Մեր երկրի, անգին լեռները այսօր արտիս բազին կանգնեցին: հոգիս պատարած անգին քաղաքի, կ'որոյ անոնք տարածուած վրձնակա իր Արշաղէ կ'ար պիտի փարատու մասը սու ամ պիտի հոգուի աշխարհին:

